DOI: [10.32702/2307-2105-2019.1.10](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.1.10)

УДК 332.851

*I. А. Ажаман,
д. е. н., доцент, зав. кафедри менеджменту і маркетингу,
Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса
Д. О. Сливка,
аспірант кафедри менеджменту і маркетингу,
Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА

*I. Azhaman,
Doctor of Science in Economics, Associate professor,
Head of the Department of Management and Marketing,
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odessa
D. Slyvka,
Postgraduate student of the Department of Management and Marketing,
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Odessa*

MODERN APPROACHES TO THE DEFINITION OF ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF HOUSING CONSTRUCTION

Розглянуто сучасні підходи до визначення організаційно-економічного механізму та інноваційного розвитку, їх відмінності в поглядах науковців. Запропоновано власне визначення «організаційно-економічного механізму» як цілеспрямованої та керованої системи певних організаційних та управлінських дій, яка поєднана економічними та інноваційними методами і управлінськими рішеннями для прогресивного та конкурентоспроможного розвитку функціонування підприємницької діяльності. Інноваційний розвиток визначається як певні дії або процес, спрямований на удосконалення системи, переведення її з одного стану в інший, більш досконалий. Запропоновано авторське визначення організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку житлового будівництва як керованої і цілеспрямованої системи соціальних, економічних, адміністративних і організаційних засобів управління з залученням унікальних знань, новітніх технологій і підходів у вирішенні проблемних питань і ідей для удосконалення і поліпшення об'єктів житлового будівництва і забезпечення їх найбільш раціонального і ефективного функціонування.

Modern approaches to the definition of organizational and economic mechanism and innovation development are considered and analyzed. Different views of scholars on these interpretations were investigated. During these studies, some significant differences and similarities in the views of scholars on this topic were identified. On the basis of these studies, certain differences in

approaches to the definition of the essence of such interpretations as "organizational and economic mechanism" and "innovative development" were revealed. Based on these studies, it was decided to propose the proper definition of "organizational and economic mechanism" as a purposeful and managed system of certain organizational and managerial actions, which is combined with economic, innovative methods and managerial decisions for the progressive and competitive development of business activity. During the research, it was discovered that many scientists identify the concept of "innovation" with the "innovation" in the field of modern technology, arguing that in certain uses of some technological innovations or the use of objects or technologies that were created through innovation and the development of science, this is the result of the innovative development of mankind. On this basis, it is necessary to consider innovations as a certain social phenomenon that affects society, the development of science and technology. On the basis of these studies, the actual definition of "innovation development" - as a certain action or process aimed at improving a certain system on the irreversible change from one state to the other, in a more advanced and innovative way, with the involvement of unique knowledge, advanced technologies and approaches to solving problem issues. The author's definition of organizational and economic mechanism of innovative development of housing construction as a managed and purposeful system of social, economic, administrative and organizational means of management with the assistance of unique knowledge, new technologies and approaches in solving problem issues and ideas for improvement and improvement of housing construction and ensuring their most efficient and efficient functioning.

Ключові слова: організаційно-економічний механізм; інновація; розвиток; інноваційний розвиток; поняття; зміст; житлове будівництво.

Keywords: organizational and economic mechanism; innovation; development; innovation development; concept; content; housing construction.

Постановка проблеми.

На сьогоднішній день будівельна галузь України є однією з головних складових економічного розвитку держави. Вона відіграє важливу роль в економічній стабільності України, а також в забезпеченні добробуту населення держави. Світовий досвід показує, що розвинена будівельна галузь в країні може стати інструментом в подоланні певних економічних проблем держави. Адже при належному інвестуванні і виваженому державному регулюванні можна очікувати відповідне економічне зростання в інших галузях, які тісно пов'язані та співпрацюють з будівництвом, а в свою чергу це позитивно вплине на загальнодержавний економічний стан.

Проте незважаючи на високу значущість будівельної галузі в державній економіці, за останні десятиліття не була сформована чітка і цілеспрямована державна політика, спрямована на забезпечення умов і гарантій для усіх учасників житлово-будівельних відносин, затвердження напрямків реалізації сучасних інноваційних технологій і організаційно-економічних механізмів розвитку житлового будівництва, стабілізацію галузі тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням питань організаційно-економічного механізму та інноваційного розвитку присвячено роботи багатьох вчених і науковців. Так в роботах О.В. Ланченко, Ю.В. Лимич, Н.І. Демчук, А.А. Турило, С. А. Харчук, Р. Буга, І. Я. Іпполітова було розглянуто основні аспекти визначення організаційно-економічного механізму. С.В. Ковальчук, О.А. Адаменко, С. М. Ілляшенко, В. Г. Никифорова приділяли увагу виявленню особливостей, дослідженню етапів інноваційного розвитку. Проте недостатньо уваги приділено комплексному дослідженню організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку житлового будівництва, що і визначає актуальність, теоретичну та практичну значущість досліджень даної роботи.

Формування цілей статті. Метою дослідження є вивчення та узагальнення сучасних підходів до трактування поняття організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку житлового господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. В науковій літературі не сформовано єдиного визначення організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку житлового будівництва. Існують окремі дослідження щодо трактування сутності поняття «організаційно-економічного механізму» та «інноваційного розвитку», проте ці твердження не були пов'язані з житловим будівництвом і будівництвом в цілому.

Організаційно-економічний механізм розглядається як: система дій, система взаємопов'язаних і взаємозалежних динамічних складників, конкретний методико-прикладний аспект формування і реалізації процесу управління та інші (таблиця 1).

Таблиця 1.

Трактування поняття «організаційно-економічний механізм» різних наукових діячів

Автор	Трактування поняття «організаційно-економічний механізм»
О.В. Ланченко [1]	Організаційно-економічний механізм – система організаційних, економічних, правових, управлінських та регулюючих дій, які формують і впливають на порядок здійснення інвестиційної діяльності й протікання інвестиційних процесів у сільському господарстві, що приведе до досягнення очікуваних економічних, соціальних, екологічних та інших результатів.
Ю.В. Лимич [2, с. 201–208]	Організаційно-економічний механізм використання інноваційно-інвестиційного потенціалу сталого розвитку передбачає планування, фінансове забезпечення, державне регулювання та стимулювання, контроль інноваційно-інвестиційного потенціалу сталого розвитку.
Н.І. Демчук [3, с. 17–24]	Організаційно-економічний механізм інвестиційної діяльності та її активізації – система взаємопов'язаних і взаємозалежних динамічних складників, об'єднаних як під суб'єктивним впливом, так і під дією об'єктивних економічних законів, які сукупно мають забезпечувати розширене відтворення на підприємствах галузі та в суспільстві загалом.
А.А. Турило [4, с. 93–96]	Організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства – конкретний методико-прикладний аспект формування і реалізації процесу управління, який за своєю специфікою пов'язаний з інноваційним розвитком, включає в себе організаційну та економічну складові, є гармонійною складовою загального економічного механізму управління підприємством.
С. Харчук, Р. Буга [5]	Організаційно-економічний механізм функціонування підприємства – це цілеспрямована та керована система економічних, соціальних, організаційних і адміністративних засобів управління, які формують і впливають на порядок здійснення господарської діяльності в економіці, що сприятиме досягненню кінцевого результату з метою забезпечення максимально ефективного функціонування його ресурсів.
І. Я. Іпполітова [6, с. 406–411]	Організаційно-економічний механізм – це поєднання та інтеграція організаційних та економічних цілей, стимулів і управлінських дій, спрямованих на енергозбереження за допомогою методів та інструментів управління, що здійснюються шляхом впливу суб'єкта на об'єкт енергозбереження з метою зниження енергозалежності, отримання конкурентних переваг та підвищення ефективності функціонування підприємства в довгостроковій перспективі.

Узагальнюючи існуючі підходи до визначення організаційно-економічного механізму відмітимо, що науковці акцентують увагу на різних його аспектах. Так О.В. Ланченко, Н.І. Демчука, С. Харчука, Р. Буги, і І.Я. Іпполітової підкреслюють, що організаційно-економічний механізм так чи інакше максимально поєднаний та інтегрований в економічно-інвестиційну складову підприємницької діяльності. Ю.В. Лимич та А.А. Турило підкреслюють важливу роль інноваційного розвитку. Заслужують на увагу підходи О.В. Ланченко та Н.І. Демчука, які акцентують увагу на системному підході у дослідженні даної категорії.

Враховуючи вищевикладене організаційно-економічний механізм нами пропонується розглядати як цілеспрямовану та керовану систему певних організаційних та управлінських дій, яка поєднана економічними, інноваційними методами і управлінськими рішеннями для прогресивного та конкурентоспроможного розвитку функціонування підприємницької діяльності.

Щодо поняття «інноваційного розвитку», то в науковій літературі також представлені результати теоретико-методологічних досліджень даного питання. Чимало науковців ототожнюють поняття «інновація» з «нововведенням» у сфері сучасних технологій, обґрунтовуючи це тим, що використання деяких технологічних нововведень або користування предметами чи технологіями, які були створені шляхом розвитку науки, це і є результатом інноваційного розвитку людства. Виходячи з цього потрібно розглядати інновації як певне соціальне явище, яке впливає на суспільство, розвиток науки і техніки.

На сьогоднішній день деякі науковці стверджують про те, що інновації «всесильні», що без нових інноваційних розробок людство загальмує свою еволюцію і буде деградувати. Зазначається, що інноваційний розвиток позитивно сприяє збільшенню продуктивності праці людини з паралельним зростанням зовсім нових, не відомих і не популярних видів робіт.

Видатний австрійський економіст Йозеф Шумпетер (1883–1950) стверджував, що інновації є фундаментом конкуренції, яка розглядається як динамічний процес, а також стимулюють створення нових товарів, сучасних технологій і джерел сировини, які будуть охоплювати все більші ринки. Таким чином інновацію потрібно розглядати як одним з центральних чинників економічного зростання, і цей чинник не дає шансів на існування тим хто не бере до уваги науково-технічний прогрес.

На сьогоднішній день в науковому світі термін «інноваційний розвиток» освітлюється багатьма науковцями, проте їхні тлумачення дещо різняться між собою (таблиця 2).

Таблиця 2.
Визначення трактування «інноваційний розвиток».

Автор	Трактування поняття «Інноваційний розвиток»
С. Ковальчук [7, с. 39]	Безперервний процес, під час якого відбувається безупинний пошук та створення нових технологій, матеріалів, інших видів ресурсів, їх подальше використання в діяльності господарюючого суб'єкта задля формування, виявлення та забезпечення максимального задоволення потреб і запитів споживачів найбільш ефективним способом та створення конкурентних переваг у мінливому зовнішньому середовищі.
О. Адаменко [8, с. 5-10]	Діяльність підприємства, що спирається на постійний пошук нових методів та засобів задоволення потреб споживачів та підвищення ефективності господарювання; розвиток, що передбачає розширення меж інноваційної діяльності та впровадження інновацій в усі сфери діяльності підприємства.
С.М. Ілляшенко [9]	Розвиток, що спирається на безупинний пошук і використання нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємства у мінливих умовах зовнішнього середовища в рамках обраної місії та прийнятої мотивації діяльності, і який пов'язаний з модифікацією існуючих і формуванням нових ринків збуту
В.Г Никифорова, В.О. Кравченко [10, с. 48–53]	Розвиток - забезпеченням якого є систематичне створення, залучення, комерціалізація унікальних знань.

С. Ковальчук, В.Г Никифорова та В.О. Кравченко розглядають інноваційний розвиток як процес, результатом якого є залучення унікальних знань, пошук та створення нових технологій, матеріалів, інших видів ресурсів, їх подальше використання в діяльності господарюючого суб'єкта задля формування, виявлення та забезпечення максимального задоволення потреб суспільства. Інша думка, щодо інноваційного розвитку, висвітлено в наукових роботах О. Адаменка, С.М. Ілляшенка, які стверджують, що це певна діяльність спрямована на пошук і використання нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємства, які передбачають розширення меж інноваційної діяльності та впровадження інновацій в підприємницьку діяльність. Проте у всіх науковців думка збігається в тому, що інновації це певний поштовх в напрямку впровадження змін. Також з поняттям «інноваційний розвиток» невід'ємно пов'язаний часовий фактор, який характеризує життєвий цикл нововведень, реалізацію задуму та подальше впровадження змін.

Виходячи з вказаного можна стверджувати, що «інноваційний розвиток» - це певна дія або процес спрямований на удосконалення системи на незворотню зміну з одного стану в інший, в більш досконалу та інноваційну, з залученням унікальних знань, новітніх технологій і підходів у вирішенні проблемних питань.

Узагальнюючи дослідження щодо тлумачення організаційно-економічного механізму, інноваційного розвитку та враховуючи особливості галузі будівництва пропонується організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку житлового будівництва розглядати як керовану і цілеспрямовану систему соціальних, економічних, адміністративних і організаційних засобів управління з залученням унікальних знань, новітніх технологій і підходів у вирішенні проблемних питань і ідей для удосконалення і поліпшення об'єктів житлового будівництва і забезпечення їх найбільш раціонального і ефективного функціонування.

Висновки.

На основі узагальнення досліджень до трактування організаційно-економічного механізму, інноваційного розвитку та особливостей галузі будівництва було сформовано авторські визначення. Так, організаційно-економічний механізм пропонується розглядати як цілеспрямовану та керовану систему певних організаційних та управлінських дій, яка поєднана економічними, інноваційними методами і управлінськими рішеннями для прогресивного та конкурентоспроможного розвитку функціонування підприємницької діяльності. Інноваційний розвиток визначається як певна дія або процес спрямований на удосконалення системи на незворотню зміну з одного стану в інший, в більш досконалу та інноваційну, з залученням унікальних знань, новітніх технологій і підходів у вирішенні проблемних питань. Отже, організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку житлового будівництва розглядається як керована і цілеспрямована система соціальних, економічних, адміністративних і організаційних засобів управління з залученням унікальних знань, новітніх технологій і підходів у вирішенні проблемних питань і ідей для удосконалення і поліпшення об'єктів житлового будівництва і забезпечення їх найбільш раціонального і ефективного функціонування.

Література.

1. Ланченко О.В. Організаційно-економічний механізм інвестування в аграрній сфері АПК / О.В. Ланченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Naukovi-dopovidy-NAU/2006-2/lanchenko.pdf>

2. Лимич Ю.В. Організаційно-економічний механізм використання інноваційно-інвестиційного потенціалу сталого розвитку / Ю.В. Лимич // Менеджер. – 2014. – № 1 (67). – С. 201–208.
3. Демчук Н.І. Стратегічне планування та організаційно-економічний механізм інвестиційної діяльності харчових підприємств. / Н.І. Демчук // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. – 2014. – Вип. 19. – Ч. 1. – С. 17–24
4. Турило А.А. Організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком підприємства / А.А. Турило // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 14. – Ч. 1. – С. 93–96.
5. Харчук С. А, Буга Р. Організаційно-економічний механізм функціонування підприємства в умовах інтеграції економіки України. [Електронний ресурс] / С. А. Харчук, Р. Буга // Вінницький навчально-науковий інститут економіки – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/22_AND_2016/Economics/10_215442.doc.htm
6. Іпполітова І. Я. Формування організаційно-економічного механізму енергозбереження на підприємстві / І. Я. Іпполітова, К. С. Сорочотязенко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Випуск 8. – С. 406–411
7. Ковальчук С.В. Маркетингові стратегії інноваційного розвитку промислових підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д.е.н.: спеціальність 08.00.04 / С.В. Ковальчук. – Хмельницький: ХНУ, 2013. – 39 с.
8. Адаменко О. А. Концептуальні засади інноваційного розвитку підприємств / О.А. Адаменко // Наукові праці Національного університету харчових технологій. – 2010. – №35. – С. 5-10.
9. Ілляшенко С. М. Інноваційний менеджмент : [підручник] / С. М. Ілляшенко. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2010. – 334 с
10. Никифорова В. Г. Інноваційний розвиток підприємств у контексті технологічного оновлення економіки / В. Г. Никифорова, В. О.Кравченко // Вісник соціально-економічних досліджень / Одеський національний економічний університет ; ред. З. М. Щербак. – 2013. – Вип. 2 (49). – Ч. 1. – С. 48–53

References.

1. Lanchenko, O.V. "Organizational and economic mechanism of investment in agrarian sector APK", [Online], available at: <http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Naukovi-dopovidi-NAU/2006-2/lanchenko.pdf>
2. Lymych, Yu.V. (2014), "Organizational and Economic Mechanism for the Use of Innovative-Investment Potential of Sustainable Development", *Menedzher*, vol. 1 (67), pp. 201–208.
3. Demchuk, N.I. (2014), "Strategic planning and organizational and economic mechanism of investment activity of food enterprises", *Ukrainska nauka: mynule, suchasne, maibutnie*, vol. 19, part. 1, pp. 17–24
4. Turylo, A.A. (2015), "Organizational-economic mechanism of management of innovative development of the enterprise", *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, vol. 14, part 1, pp. 93–96.
5. Kharchuk, S. A. and Buha, R. (2016), "Organizational and economic mechanism of functioning of the enterprise in conditions of integration of the economy of Ukraine", *Vinnitskyi navchalno-naukovyi instytut ekonomiky*, [Online], available at: http://www.rusnauka.com/22_AND_2016/Economics/10_215442.doc.htm
6. Ippolitova, I. Ya. and Sorokotiazhenko, K. S. (2015), "Formation of organizational and economic mechanism of energy saving at the enterprise", *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, vol. 8, pp. 406–411.
7. Kovalchuk, S.V. (2013), "Marketing strategies for innovative development of industrial enterprises", Ph.D. Thesis, 08.00.04, KhNU, Khmelnytskyi, Ukraine, P. 39.
8. Adamenko, O. A. (2010), "Conceptual Basis of Innovative Development of Enterprises", *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu kharchovykh tekhnolohii*, vol. 35, pp. 5-10.
9. Illiashenko, S. M. (2010), *Innovatsiyni menedzhment* [Innovative management], VTD "Universytetska knyha", Sumy, Ukraine, P. 334.
10. Nykyforenko, V. H. and Kravchenko, V. O. (2013), "Innovative development of enterprises in the context of technological modernization of economy", *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, vol. 2 (49)., part. 1, pp. 48–53.

Стаття надійшла до редакції 18.01.2019 р.